

Monitorul Bucovinei

Apare de doue ori pe săptămână.

Taxa de abonament:
Pe un an 24 cor.
Pe una lună 2 cor.
Numărul singular 20 bani.

REDACȚIA:
Biroul presei guvernului Bucovinei.

Responsabil pentru redacție:
Șeful biroului presei.

Insertiuni:
Spațiul unui șir petit
80 bani.

Legi și ordonanțe.

Nr. 9.

Ordonanța

guvernului provizoriu cu privire la disolvarea „Oficiului Economic” și regularea importului și exportului.

Guvernul provizoriu al țării în urma referatului domnului secretar de stat pentru afacerile sociale și alimentării publice, având în vedere faptul, că de prezent importul de cereale și mărfuri din Basarabia este interzis;

că importul de cereale, petrol și sare din România se poate face numai prin guvern;

în sfârșit că cumpărarea cerealelor în țară se va face numai prin secretariatul de stat pentru afacerile sociale și de alimentare,

decide:

1. Serviciul Economic se desființează cu ziua de azi.

2. Până la noii dispoziții cei interesați se vor adresa în afaceri de import și de export secretariatelor de stat de resort ș. a.:

- pentru băuturi de tot felul la secretariatul de stat pentru afacerile de finanțe;
- pentru lemne, fân, paie, cai și vite la secretariatul de stat pentru afacerile agriculturii;
- pentru tot felul de articole pentru alimentare și petrol la secretariatul de stat pentru afacerile sociale și alimentării publice;
- pentru toate celelalte mărfuri la secretariatul de stat pentru afacerile comerțului și industriei.

Autorizații se vor libera numai în cazuri excepționale la raportul secretariatului de stat de resort de președintele guvernului, fiind ele contrasemnate de secretarul de stat de resort.

3. Autorizațiile, date până acuma de Oficiul Economic, trebuie prezentate până în

18/31 Decemvrie 1918 secretariatului de stat de resort spre revizuire.

Orice autorizație liberată de Oficiul Economic, care până la acest termen nu se va prezenta, se declară nulă și de nul efect.

4. Ordonanța aceasta intră cu ziua publicării în vigoare.

ss. Dr. Iancu Flondor,

ss. Dr. Vasile Marcu,

ss. Nicu Flondor,

ss. Dr. Max Hacman,

ss. Gheorghe Sârbu.

Nr. 10.

Ordonanța

prezidentului guvernului Bucovinei din 14 Decemvrie 1918, prin care se suspendă mai multe dispozițiuni ale ordonanței imperiale din 24 Martie 1917, f. l. i. n-rul 131, relative la insiituțiunile pentru examinarea prețurilor.

În înțelegere cu secretariatele de stat de interne, comerț și industrie, justiție și pentru afacerile sociale și de alimentație ordonăm, precum urmează:

Articolul I.

Dispozițiunile paragrafelor 26 până inclusive 39, apoi 50 și 59 ale ordonanței imperiale din 24 Martie 1917, f. l. i. n-rul 131, întrucât prin ele s'a prevăzut înființarea și activitatea oficiilor pentru examinarea prețurilor, se suspendă.

Articolul II.

În cazurile, în cari judecătorii și alte autorități erau în virtutea dispozițiilor amintite obligate a cere avizul instituțiilor pentru examinarea prețurilor, în viitor prețurile se vor constata prin expertize făcute după liberul arbitriu al respectivelor judecătării sau autorități.

Articolul III.

Aceasta ordonanță intră imediat în vigoare.

ss. Dr. Iancu Flondor,

ss. Dr. Popovici,

ss. Dr. Marcu,

ss. Dr. Hacman,

Neoficiale.

Știri.

M. S. Regina Maria, care suferise greu lovită fiind de gripă, a trecut ori-ce primejdie și se află, spre marea bucurie a poporului întreg, pe calea deplinei însănătoșări.

A. S. Regală prințul Nicolae a sosit la Paris, de unde va trece spre studii la Londra. E proiectat, ca în Londra să stea un an, ear apoi să treacă la Paris.

Desbaterile Consiliului național.

Ședința a treia de Miercuri, în 13 Noemvrie st. n. 1918.
(Urmare.)

D. Dr. Fl. Lupu declară, că ieri a adresat cuvinte de recunoștință către d. I. Flondor, căci a avut o mână fericită pentru a ne desfășura o frumoasă pagină istorică; propusese, ca d-sa să fie însărcinat cu formarea guvernului, în așteptarea, că va fi considerat partidul democrat cel puțin cu a treia parte a reprezentanților. Așteptarea nu a fost justificată, căci guvernul este compus cum ar fi fost în vremile vechi. Astfel de guvernament ca mâne o să stârneasă revoltă. Starea de asediu nu a fost măsură fericită și ar fi bine să se caute un remediu, ca să se înlăture această odioasă legătură a ostașului român cu țara. Oratorul cere o lege electorală cu votul universal, egal, secret și proporțional, nu după pături sociale. În privința finanțelor așteaptă un proiect special; la orice caz e de remarcat că, dacă reorganizarea băncii țării se va face ca până acum, unde avem două milioane deficit, nu se va ajunge departe. (Voci: voi ați făcut deficitul!) Privitor la parcelarea moșiilor cere împărțirea pământului arabil până la împreunarea cu România, câtă vreme aceasta se poate face, în interesul fondului gr. or. și al preoților, pe cale evolutivă. Să nu se aștepte, până va fi prea târziu. Oratorul nu se împacă cu ideea, ca clerul să fie stăpânul fondului — care dispune de a treia parte a arealului Bucovinei —, ci fondul trebuie să treacă în mâni naționale. Congresul bisericesc trebuie ales tot așa pe bază largă, precum se vor face alegerile în alte părți, pe baza sufragiului universal, cuprinzând și femeile măritate și văduvele. Față de autonomia bisericii ar avea de spus, că comunele să nu primiască preoți numiți de Consistor, ci ei să fie aleși de comune. La învățământ dorește, că analfabetismul să fie energetic combătut prin înființarea de cursuri de analfabeți. În sfârșit aduce următoarele rezoluțiuni:

- 1) Legea electorală să se prezinte Camerii ca proiect până în 8 zile;
- 2) Programul parcelării moșiilor să se prezinte Camerii până în 8 zile;
- 3) Proiectul de lege pentru congresul bisericesc, pe baza sufragiului universal, să se prezinte cât de curând.

Dl Laurent Tomoiagă, raportându-se la cuvintele d-lui Grigorovici de cremă și spumă, spune că tocmai aceasta a fost aceea, care a înfăptuit Unirea tuturor Românilor. Și dacă această cremă a fost injectată de venin străin, atunci acesta a fost păcatul nostru al

tuturora. D-lui aminteste, că dacă mamei țării are numai un singur reprezentant în Consiliul Național, atunci vina o poartă faptul, că socialismul nostru a fost străin. La detrunchiarea Bucovinei dela Moldova aveam industriași români, — acea patură, care formează socialismul —, dar aceștia au fost persecutați de guvernul austriac și alții, străinii, protejați de dânsul. Socialismul național-român ar trebui înființat de d. Grigorovici și atunci d-sa poate conta pe ajutorul intelct alilor. Nu aprobă încercarea ce s'a făcut din partea unor politicieni români de a împărți țara cu Ucrainii, uitând că aceștia sunt numai conlocuitori cu noi. — Ce privește drepturile ce-am trebui să le dăm Ucrainilor, trebuie să ne bazăm pe principiul reciprocității. Să vedem ce drepturi se vor da din partea Ucrainilor celor 600.000 de Români din nordul Nistrului, și atunci putem rezolvi și la noi chestia de peste Prut. Frica de cele 140 de milioane de Ruși nu trebuie să avem, căci dacă le-am da și întreaga Bucovină, ei tot nesățioși ar rămâne. — D-lui dă sfat acelora, cari până acuma au stat în două luntre și cari în urma gudurăturilor au ajuns iar la putere, să nu dea povețe, căci aceștia, mai târziu, vor reveni iarăși la mendrele lor. Îndeamnă la pocăire pe toți, dar mai ales pe acei, cari se simt cu musca pe caculă, și pe d. Grigorovici, care ar trebui să se lepede de socialism străin și să facă socialism român.

Dl Nicu Flondor, revenind la critica făcută din partea d-lui Grigorovici, spune că și guvernul actual este pentru plățirea sustentățiilor și îngrijirea invalizilor dela reg. 41 și 22, dar momentan nu sunt bani. Din cele 20 de milioane cari sunt necesare pentru trebuințele țării, ne stau de prezent numai 2 milioane și jumătate la dispoziție. Și altă mișelie: pe când casele din nordul Bucovinei erau pline de bani, cele din sudul ei sunt deșarte, — poate o măsură de precauțiune din partea Austriacilor în vederea faptului, că oastea română se apropia. Pentru a afla o soluțiune a conchemat o anchetă a băncilor din loc: Anglobank, Wiener Bankverein, Depositenbank și Merkur și a convenit asupra emisiunii de bancă. Apoi s'a adresat către Banca Națională din Iași în chestia înființării unei filiale în Cernăuți și sperează, că în scurt timp vom avea un institut de emisiune în țară. Mai intenționează să vândă depozitul existent de mărfuri din oraș, ca să aducă bani în circulație. Revenind la capitolul trist de la banca țării, amintit de d. Lupu, spune că ar fi fost inai bine de nu s'ar fi amintit de aceasta, căci criza de acolo a fost provocată tocmai pe timpul gospodăriei partidului d-sale.

Ajungând la chestia ucraină, e de părere, că o înțelegere cu Ucrainii nu e posibilă, pentrucă, după cum i-a și clasificat ministrul Hussatek, ei sunt un popor politicește încă nematur, și aduce ca motivarea purtarea direct barbară în Palatul Național în seara retragerii lor, unde au început a împuşca în femei și copii. Despre Români de peste Nistru are d-sa cunoștință nu din carta etnografică a d-lui Grigorovici, ci în urma unei excursii ce-a făcut-o la 1905 cu d. Iorga cu vaporul dealungul Nistrului, unde la Dobosari, la Balta, a vorbit cu acești Români. Acești Români ar putea fi transplantăți, căci, după cum a arătat războiul în Rusia, unde 3—4 milioane de oameni din Polonia-Rusască au fost

transplantați la Tașchent, ideea transplantării este posibilă.

Dl. Cesar Scalat amintește bucuria pe care a simțit-o când, în drum spre casă, a citit un număr din „Foaia Poporului” și a putut să se convingă, că poporul român nu se identifică cu declarațiile făcute de deputații români din parlament. Regretă însă, că lista membrilor Consiliului Național nu e completă, pentru că nu s'a luat cont de diferitele grupări politice. Cu toate aceste promițe, că el cu prietenii lui va sprijini guvernul, însă nu ia răspunderea asupra unor neplăceri ce vor urma. Felicită pe d. Grigorovici, că i-a vorbit din suflet, dar nu se identifică cu unele părți din cuvântare lui. Pentru d-lui școala, biserica și reforma alegerilor sunt cele mai însemnate chestii, dar și chestia agrară, împărțirea pământurilor nu este de mai puțină însemnătate. Nu are încredere în Congresul bisericesc, de foarte o mare parte a membrilor Consiliului Național sunt preoți. Cere rezolvirea chestiei alegerilor până în 8 zile. În chestia școlară cere, ca să intre în secretariatul de instrucție un referent din sinul învățătorimii, care să reorganizeze școlile primare. În chestia ruteană nu este de acord cu d. Grigorovici, ci e de părere, că nu toți aceia cari s'au introdus ca Ruteni, sunt de fapt Ruteni. Aceștia din urmă — mai ales răzeșii de peste Prut — cer școli românești, biserica românească. Din partea guvernului austriac s'au falsificat datele statistice, dovada cea mai bună este și aplicarea unei stampile la căpitanii: Amtlich korrigiert. Cu astfel de mijloace s'a sporit poporul rutean din Bucovina.

Dl. Alecu Procopovici dorește, să înceteze plângerile, că la constituirea guvernului n'au fost considerate partidele existente, căci, după părerea d-sale, între aceste partide nu există deosebire de principii, ci de persoane. În declarația guvernului lipsește amintirea raporturilor dintre noi și România și Ardeal, mai ales raporturile financiare. Să se îngrijască, ca să primim dela ministerul de lichidare din Viena partea noastră nu numai în capital, ci și în material de războiu. Nu pricepe politica deputaților români din Viena, cari tratează cu Ucrainii în chestia delimitării, o chestie, care, după părerea d-sale, poată fi hotărâtă numai de totalitatea Rutenilor cu totalitatea Românilor. Chestia transplantării un e posibilă, pentru-că, după-cum tocmai a arătat războiul prezent, oamenii un vraeu să-și părăsiască vetrele lor. Crede că guvernul îi va satisface pe toți. În privința socialismului ar salută cu bucurie apariția socialismului românesc. Crede că ar trebui să avem la Cernăuți un reprezentant al guv. român și unul al Ardealului.

Dl. Dr. Radu Sbierra se îndreaptă în cuvântarea sa în contra celor doi vorbitori, cari, unul din cauza ideilor sale de socialist internațional, altul din cauza unor resentimente vechi, au refuzat încrederea guvernului, un fapt, care, în vederea idealului național pe care are să-l înfăptuiască noul guvern, ar trebui omis. În momentele aceste ar trebui să avem nu numai cap, ci și suflet și inimă, pentru-ca să putem înfăptui reformele proiectate. Cum să fie posibilă realizarea acestor reforme până în opt zile, dacă înțelegerea între noi n'a fost posibilă în 14 zile? Se întreaptă în

contra d-lui Grigorovici, care ar trebui să știe, că n Stefan cel Mare nu respectăm o persoană, ci întruparea celui mai sfânt și mai mare ideal. Vorbind despre integritatea Bucovinei, d-sa înțelege sub acest cuvânt integritatea acelui pământ al Moldovii, care înainte de 1775 a făcut parte din Moldova și care numai prin nelegiuire a fost răpit. Ce privește numărul populației, nu se poate spune, că noi sântem în minoritate, deoarece înmulțirea Rutenilor s'a întâmplat în mod nefiresc, prin imigrare. Ar dori, că d-l Grigorovici, care în a doaua ședință declară că n'are încredere tu guvern, să-și lepede masca internaționalismului, care ne este străin. Nu înțelege, cu care drept deputații noștri din Viena au proclamat într'un moment, când toate popoarele Austriei vedeau soluțiunea numai în naționalism, autonomia Bucovinei în cadrele Austriei învechite și cu care drept acești deputați au început tratative cu Ucrainii pentru a le ceda teritorii peste Prut, despre cari încă bătrânii noștri, așa octogenarul părinte Bejan, își aduc aminte, că au fost curăț românești. Ce privește împărțirea societății în clase, crede d-sa, că guvernul nu reprezintă numai o clasă, ci totalitatea neamului; și a fi pătura de jos, înseamnă a fi temelie neamului, fără care acesta n'ar putea exista. D-sa nu mește chestia partidelor un lux care înainte trebuia să existe, dar pe care azi nu ni-l putem permite, deoarece suntem încunjuțați de dușmani. Ajungând la chestia școlară, d-sa este de părere, că învățământul primar este cel mai important, pentru-că e învățământul poporului, pe când cel secundar și superior numai al câtor-va aleși. D-sa e hotărât să pue învățământul pe baze naționale. Sfârșind, apelează încă odată să se lucreze și cu inima și nu numai cu mintea.

Dl. Octavian Gheorghian spune că nu este politician și nu aparține unui partid politic, dacă nu se numește partid politic acei 15 oameni, cari s'au grupat în jurul „Glasului Bucovinei”. D-Sa apelează la toți aceia cari sunt doritori de muncă, să conlucreze pentru sprijinirea guvernului. Referitor la salubritate, d-sa dorește, ca agendele sanitare, cari înainte erau împărțite între guvern și comitetul țării, să fie împreunate. Ca primul punct din activitatea d-sale consideră îngrijirea de combustibil și medicamente pentru spitaturi, apoi regularea serviciului sanitar la țară, reforme, pe cari are firma convingere să le realizeze.

Închizându-se discuția asupra programului guvernului ca ultimul ia cuvântul președintele guvernului dl. Iancu Flondor:

Domnilor! Ca factor responsabil al guvernului trebuie să răspund la fiecare chestiune, unde va fi ceva de lămurit. Critică în opoziție au făcut numai doi oratori, d. Lupu și d. Grigorovici, adecă întâiu d. Grigorovici, și apoi d. Lupu. Însă eu voim răspunde întâiu d-lui Lupu, pentru-că răspunsul acesta va fi mai scurt. Să și aducă d-lui aminte de cele ce a vorbit ieri. Dl. Lupu a avut ieri încredere în guvern și a făcut singur propunerea, că să i-se dea încredere. După cât mi-aduc aminte, numai d. Dr. Vasiloschi nu și-a dat votul. Ce, s'a schimbat de ieri până astăzi, nu știu, că nu sunt năzdrăvan. Că d. Lupu nu are încredere în mine, de aceasta sunt personal mândru, și

nici nu aş răspunde pentru persoana mea. Fiind însă reprezentantul guvernului, trebuie, ca şef al cabinetului, să răspund. În privinţa meritorie. Dl. Lupu a cerut ceva ce nu pot să cred, că d-lui singur o ţine de serios. Cere să facem noi ceva în opt zile, ce d-lui singur n'a făcut-o în şase ani cu răgaz, în timpuri normale. Nu pot lua aceasta în serios şi nici nu răspund la rezoluţiunile d-sale, ca la ceva neserios şi deplasat. Acuma am să mă ocup cu oraţiunea d-lui Grigorovici. Dacă-mi permiţi să-mi exprim o vedere personală, vă spun că oraţiunea d-lui Grigorovici a fost pentru mine o decepţie din punctul de vedere al sentimentului naţional, dar şi al maturităţii politice. Domnialui pretinde dreptul de a critica pe alţii. Eu însă nu am numai dreptul, ci simţesc ca o datorinţă, să resping unele din vorbele d-lui Grigorovici, care nu le pot trece cu vederea. Vorbirea d-sale a fost un discurs magistral. Inşă, pentru a nelinişti cu aste mijloace populaţiunea, un astfel de discurs magistral, în momentul de faţă, e un risc. Va răspunde d-lui, dacă va curge sânge românesc după discursul său, înaintea alegătorilor săi?

Ce priveşte partea meritorie, m'am năcăjit să aflu momente care ating chestiile expuse de mine în meritul lor. Critica îmi este binevenită, critica o cer chiar, caci prin ea se lămuresc chestiunile. Dar domnialui a făcut agitaţie. Îmi permiteţi, domnilor, să citez o vorbă românească, vorbind de discursul d-lui Grigorovici: „De departe trandafir, de aproape borş cu ştir“. Asta mă doare, că oraţiunea d-lui Grigorovici, pe lângă multe decepţii ce le-am avut, e una mai mult.

În detalii, d-sa a aflat de bine să critice însufleţirea poporului pentru chestiile naţionale, numind înduioşarea noastră o copilărie. Domnilor, în momentele acele memorabile, când am primit pe fraţii noştri, duioşia nu s'a văzut numai la copii, ci au fost bărbaţi în vârstă, încărunţiţi cari au plâns ca copiii. Şi d-lui află de bine să vorbească despre manifestarea unor astfel de sentimente într'ăşa un mod, cum a făcut-o în nişte momente care ne transportă într'o lume ideală. — Domnialui a zis: entuziasm bărbătesc să avem, şi nu copilăresc. În acest fel, d-lui s'a pus ca unicul bărbat, considerându-ne pe noi de nişte copii sentimentali. D-lor! un om fără sentimente e pentru mine o ghicitoră. Se pare că asupra sentimentelor cu d-lui nu se poate discuta, astfel precum nu pot discuta cu un om, care nu are capacitatea de a distinge culorile, despre un tablou de artă. Faţă de ridiculizarea sentimentului naţional, trebuie să resping degradarea unui astfel de sentiment mareţ.

Domnialui a spus, că va veni un vânt care va suflă spuma, adecă pe noi, — să ne mângăiăm, că îl va suflă şi pe d-lui. Dar a şi spus, că, ce se va întâmplă, un ştie, va să zică, nu s'a declarat ca proroc. Inşă imediat a venit şi a zis că se vor sparge nişte uşi fercecate, şi poporul va intra cu forţa prin acele

uşi, pe care noi nu am voi să le deschidem de bună voie. Aceasta e o sperietoare, şi abia cu asta ne ţine de nişte copilaşi. Dar d-lui alta ceva a dovedit: că vrea să sfarme uşi deschise. Dacă n'are altă ocupaţie, facă gimnastica aceasta. — Da! A mai amintit d-lui între altele că nu e mulţumit cu declaraţia Guvernului, că doreşte să propunie alegeri pe baze largi, şi a pus această expresie în legătură cu Tisza, care a promis alegeri pe baze largi, până când a fost lăpuscat. Va să zică, îmi pune cu aceasta şi mie o frumoasă perspectivă. Dacă din acest motiv, sau din altul, mă va omorâ cineva, eu nu doresc o moarte mai frumoasă decât făcându-mi datoria ca Român (bravo!). Dacă d. Grigorovici crede că o moarte în paţ, o moarte de babă, cu injecţii subcutane, e preferabilă, să şi-o aleagă. — Inşă e regretabil că în discursul său revine mereu, ca un fir roşu, o ameninţare (Grigorovici: Ameninţ cu evoluţia istorică!) Domnilor, nu am teamă de nimic, de cât de D-zeu.

Dl. Procopovici a relevat lipsa unei declaraţiuni privitor la raport rile noastre cu România şi Transilvania. Dv. aţi trecut probabil cu vederea, că în punctul întâiu al programului, la externe, am vorbit de legăturile ce vom căuta să le stabilim cu Regatul român şi cu Ardealul. Ce priveşte pe delegatul dela Iaşi, pe care aţi voi să-l ştiţi în Cernăuţi, pot să-i spun d-lui Procopovici că chiar azi a plecat secretarul de externe la Iaşi, ca să ceară ca guvernul român să trimită la Cernăuţi un delegat.

Aş putea discuta încă alte detalii, inşă fiind situaţiunea clarificată, să trecem la ordinea zilei, şi rog pe domni să îne declaraţiunile guvernului la cunoştinţă.

După acest discurs adunarea hotărăşte luarea la cunoştinţă a programului guvernului.

Dl. Dr. E. Popovici, dela masa prezidială, anunţă, că dl. Bonches a prezentat o propunere de urgenţă şi îi dă cuvântul spre motivarea acestei propuneri.

Dl. Bonches vorbeşte despre populaţia dela munte, care în urma acestui războiu a rămas fără hrană, haine, vite, oi, fără lemne, şi roagă guvernul, ca să se dea lemne din pădurile fondului religios pentru clădirea de bordeie pentru ţăranii rămaşi fără adăpost în urma războiului, să li se dea şi sprijin în bani. Face propunerea să se aducă o mie de oi, ca să se împărtaşcă la oamenii lipsiţi.

Vorbind despre originea nenorocirii care a căzut asupra Bucovinei, spune că acela care a fost nimicitorul nostru este generalul dela gendarmerie Fischer, care a înfundat pe Români în lagăre, a spânzurat. Acesta ar trebui să fie pedepsit pentru fărâdelegile comise faţă de popor, şi face propunerea, ca generalul Fischer să fie dat în judecată.

Aprobându-se propunerea, ca chestia Fischer să fie lăsată în samă guvernului, şedinţa se încheie la ore 12 din noapte, rămânând ca termenul şedinţei proxime să se împărtaşcă în scris.